

2008-09-29

B E S L U T

FOREX Bank Aktiebolag
Kornhamnstorg 4
111 27 STOCKHOLM

FI Dnr 08-6105

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Varning och straffavgift till Forex Bank AB

Finansinspektionens beslut

(att meddelas den 1 oktober 2008, kl. 07.30)

1. Finansinspektionen meddelar FOREX Bank Aktiebolag (516406-0104) en varning med stöd av 15 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
2. FOREX Bank Aktiebolag ska, enligt 15 kap. 7 § lagen om bank- och finansieringsrörelse, betala en straffavgift om femtio miljoner (50 000 000) kronor.

Beslutet kan överklagas till länsrätten, se bilaga 1.

Sammanfattning

Finansinspektionen har i sin tillsyn funnit att FOREX Bank Aktiebolag (Forex) inte har kunnat hantera åtgärder mot penningtvätt.

Forex har strukturella och återkommande brister på alla centrala områden i sin hantering av åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Forex har exempelvis uppvisat brister eller saknat regler avseende

- identitetskontrollen av kunder,
- granskning av transaktioner,
- regler för när en kund ska nekas att få genomföra en transaktion,
- rapportering till Finanspolisen,
- utbildningen av anställda, samt
- dokumentation och arkivering av handlingar och uppgifter.

Bristerna hos Forex har således funnits i varje del av transaktionskedjan där åtgärder ska vidtas för att banken inte ska utnyttjas för penningtvätt. Bristerna är så allvarliga att det finns en uppenbar risk att banken utnyttjas för penningtvätt. Finansinspektionen tvingas också dra den slutsatsen att Forex, genom sin underlåtenhet att följa gällande regelverk, får anses ha medvetet medverkat till transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt.

Förutom att Forex har brutit mot flera centrala bestämmelser avseende penningtvättsbekämpning i såväl lagstiftningen som Finansinspektionens föreskrifter, anser Finansinspektionen att Forex inte uppfyller de krav som ställs på banken att identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som finns i banken.

Forex har inkommit med ett åtgärdsprogram där vidtagna och planerade åtgärder presenteras. Finansinspektionen finner åtgärdsprogrammet tillräckligt. Genom detta har Forex vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna. Mot denna bakgrund väljer Finansinspektionen att ingripa mot banken med en varning istället för återkallelse av tillstånd. Varningen kombineras med en straffavgift på femtio miljoner kronor.

Innehåll

Finansinspektionens beslut	1
Finansinspektionens bedömning	5
1. Inledning	5
2. Forex har brutit i hanteringen av penningtvätsfrågor	6
2.1 Fakta om Forex.....	6
2.2 Strukturella brister.....	6
3. Ingripande	7
3.1 Tillämpliga bestämmelser	7
3.2 Forex yttrande över ett eventuellt ingripande.....	7
3.3 Finansinspektionens överväganden	8
Ärendet	10
4. Allmänt om tillämpliga bestämmelser	10
4.1 Riskhantering m.m.....	10
4.2 Allmänt om åtgärder mot penningtvätt	10
4.3 Särskilt om förbud att medverka vid vissa transaktioner.....	11
4.4 Särskilda bestämmelser om information.....	12
4.5 Allmänna råd.....	12
5. Forex interna instruktioner	13
5.1 Brister i Forex interna regler.....	13
5.2 Ansvarsfördelningen inom Forex.....	15
6. Identitetskontroll av kunder	16
6.1 Tillämpliga bestämmelser	16
6.2 Iakttagelser: identitetskontroll vid misstanke om penningtvätt.....	16
6.3 Iakttagelser: identitetskontroll vid inledande av affärsförbindelse.....	17
6.4 Iakttagelser: identitetskontroll vid större postväxeltransaktioner	17
6.5 Forex har anfört.....	18
6.6 Finansinspektionens bedömning	19
7. Granskning av transaktioner	20
7.1 Tillämpliga bestämmelser	20
7.2 Iakttagelser: granskning av bankkunder.....	20
7.3 Iakttagelser: granskning av större postväxeltransaktioner	21
7.4 Forex har anfört.....	22
7.5 Finansinspektionens bedömning	22

8. Penningtvättsanmälningar till Finanspolisen	24
8.1 <i>Tillämpliga bestämmelser .....</i>	24
8.2 <i>Finansinspektionens iakttagelser.....</i>	24
8.3 <i>Forex har anfört.....</i>	25
8.4 <i>Finansinspektionens bedömning .....</i>	26
9. Dokumentation och arkivering	27
9.1 <i>Tillämpliga bestämmelser .....</i>	27
9.2 <i>Finansinspektionens iakttagelser .....</i>	27
9.3 <i>Forex har anfört.....</i>	28
9.4 <i>Finansinspektionens bedömning .....</i>	28
10. Utbildning av anställda.....	28
10.1 <i>Tillämpliga bestämmelser .....</i>	28
10.2 <i>Finansinspektionens iakttagelser .....</i>	28
10.3 <i>Forex har anfört.....</i>	29
10.4 <i>Finansinspektionens bedömning .....</i>	29
11. Om ärendets handläggning	30

Finansinspektionens bedömning

1. Inledning

Att bekämpa penningtvätt och terroristfinansiering är en fråga inte bara för det enskilda landet utan måste hanteras på internationell nivå. Det finansiella systemet kan genom förebyggande insatser verka för att förhindra och upptäcka transaktioner knutna till penningtvätt eller finansiering av terrorism. EU har beslutat om åtgärder i direktiv och förordningar som gäller för aktörerna på den finansiella och icke-finansiella marknaden samt för myndigheterna. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt. Finansiering av terrorism är kriminaliserat genom lagen (2002:444) om finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. och förordning 1781/2006 om information om betalaren som ska åtfölja överföringar av medel. Dessutom har Rådet beslutat om frysning av tillgångar genom olika s.k. frysningsförordningar.

I regelverket finns beskrivet en rad åtgärder som de finansiella aktörerna måste vidta i syfte att bidra till bekämpningen av penningtvätt och terroristfinansiering. Varje åtgärd för sig bidrar till detta arbete, men det är genom att vara vaktsam i varje led av verksamheten som åtgärderna ger bäst effekt.

Till att börja med är det viktigt att aktörerna på marknaden vidtar åtgärder för att identifiera sina kunder eftersom anonymitet innebär ökade risker för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är vidare viktigt att de finansiella företagen bevarar de uppgifter och underlag som utgör dokumentationen av identifieringen så att dessa kan användas av polis och åklagare vid utredning av brottsmisstankar.

Som ett andra led ska aktörerna på marknaden granska alla misstänkta transaktioner som skäligen kan utgöra penningtvätt. Om misstanken kvarstår efter en sådan granskning ska en rapport om misstanken skickas till Finanspolisen.

För att uppnå bästa resultat och skapa en enhetlig och heltäckande hantering är det vidare viktigt att aktörerna på marknaden har fastställda rutiner som motverkar att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Därtill måste givetvis de anställda få behövlig information och utbildning för ändamålet.

Sammantaget ger dessa åtgärder aktören en möjlighet att i viss mån förhindra och upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism, men när så ändå inte skett finns värdefull information om kundens identitet och spårbarhet av transaktionerna som underlättar brottsutredande myndigheters arbete.

Finansinspektionens uppgift är att se till att de finansiella företagen följer dessa bestämmelser.

2. Forex har brustit i hanteringen av penningtvätsfrågor

2.1 Fakta om Forex

Forex beviljades tillstånd att driva bankrörelse den 1 juli 2003. Forex var dessförinnan registrerad för och drev valutaväxling. Valutaväxling och penningöverföring utgör en betydande del av Forex totala verksamhet vid sidan av övrig verksamhet såsom exempelvis inlåning. Forex verksamhet präglas av en stor kontanthantering vilket är en verksamhet som förknippas med en stor risk för penningtvätt. Forex har filialer i Danmark, Finland, Island och Norge.

Forex är moderbolag i Forex-koncernen och ägs till 100 procent av Rolf Friberg. Rolf Friberg är även arbetande styrelseordförande i Forex. Koncernen består av ett femtontal företag varav de flesta är vilande. I koncernen ingår sedan förra året X-change in Sweden AB, ett hos Finansinspektionen registrerat företag som driver verksamhet innefattande valutaväxling och penningöverföring.

2.2 Strukturella brister

Finansinspektionen har genom sin undersökning funnit att Forex har uppvisat stora brister i samtliga led i sin penningtvättshantering. Forex har i allt väsentligt vitsordat dessa brister.

Forex har underlåtit att identifiera sina distanskunder och har också uppvisat omfattande brister i identifieringen av kunder som velat växla in postväxlar (se vidare i avsnitt 6). Vidare har Forex brustit i sin granskning av transaktioner, både när det gäller transaktioner över bankkonton och när det gäller valuta- och betalningsförmedlingstransaktioner (avsnitt 7), och har inte heller skött sina åtaganden att göra anmälan till Finanspolisen (avsnitt 8). Till detta kommer att Forex, just vad avser identifiering och granskning också har underlåtit att dokumentera och arkivera underlaget för detta (avsnitt 9).

Vid sidan av dessa brister i den dagliga verksamheten har Finansinspektionen funnit att de interna regler som ändå funnits uppvisar stora luckor och att det varit oklart vilka interna dokument som styr de anställda (se vidare avsnitt 5). Till detta kommer att den egentliga hanteringen av identifiering och granskning inte stämt överens med de skriftliga rutiner som funnits, vilket försvårat Finansinspektionens arbete. Det har också visat sig att det funnits oklarheter i hur Forex utbildat sina anställda (avsnitt 10).

Forex har underlåtit att följa gällande regler på penningtvättsområdet. Banken har inte genomfört åtgärder som har till syfte att minimera och upptäcka försök till penningtvätt. Detta är anmärkningsvärt mot bakgrund av den särskilt känsliga verksamhet vad avser kontanthantering som är Forex signum. Genom dessa strukturella brister i bankens hantering, och särskilt genom avsaknaden av rutiner för när en kund ska nekas att genomföra en transaktion, har Forex tillåtit att penningtvätt kan ske i banken i stor utsträckning. Därmed har Forex brutit

mot förbudet i 3 § penningtvättslagen att medvetet medverka vid transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt.

Dessa strukturella brister visar att Forex inte har uppfyllt de krav som ställs på banken att identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som finns i banken. Bristerna har fått förekomma utan att styrelsen och ledningen i Forex har agerat. Att Forex riskerar att utnyttjas för penningtvätt innebär en sådan operativ risk som styrelsen borde ha haft kontroll över.

3. Ingripande

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 15 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) ska Finansinspektionen ingripa om en bank har åsidosatt sina skyldigheter enligt nämnda lag, andra författningar som reglerar bankens verksamhet, bankens bolagsordning eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar bankens verksamhet. Om överträdelsen är allvarlig ska bankens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

3.2 Forex yttrande över ett eventuellt ingripande

Forex har inte yttrat sig särskilt över ett eventuellt ingripande, men har hänvisat till en upprättad handlingsplan för att komma till rätta med bristerna.

I Forex handlingsplan framgår vilka åtgärder Forex har vidtagit och vilka som ska vidtas för att åtgärda de brister som framkommit under Finansinspektionens tillsynsärende. Åtgärderna beskrivs dels i Forex yttrande och dels i den handlingsplan Forex bifogat yttrandet. Forex har bland annat uppgett följande åtgärder.

Gällande Forex skriftliga rutiner har Forex handbok reviderats. Alla interna rutiner och instruktioner har samlats i handboken som fastställts av styrelsen.

Forex har, gällande ansvarsfördelningen, infört dualitetskontroller, ändrade rapporteringsrutiner, stärkt riskkontrollfunktionen och stärkt den oberoende granskningsfunktionen.

Handboken har uppdaterats med identitetskontroll av företagskunder. För närvarande pågår en omidentifiering av befintliga kunder som inlett sin affärsförbindelse på distans. En övergångslösning för identifiering av dessa kunder har införts i handboken.

Handboken har även uppdaterats med instruktion avseende kundkänedom, nekande av transaktion, granskning av transaktioner samt hantering av postväxlar. Även Forex händelserapport har uppdaterats. Körning av kunddata mot sanktionslistor har genomförts och en rutin för automatiska körningar kommer att införas.

Forex har vidare genomfört en analys av konton och transaktioner hos befintliga bankkunder. Vidare pågår arbete kring en digitalisering av händelserapporten, riskklassificering av kunder och en utredning av möjligheten att införskaffa ett elektroniskt övervakningssystem. Forex har även infört en dualitet i bl.a. momenten kring anmälan av misstänkt penningtvätt.

Rutinen avseende inlösen av postväxlar har ändrats så att Forex enbart accepterar postväxlar som är utställda på inlösaren personligen. Forex har även införskaffat ett realtidssystem för hantering av postväxlar som tillåter en effektiv identifiering av icke legitima transaktioner och flera transaktioner som har ett samband.

Samtliga butiksmedarbetare har under maj 2008 återigen genomgått Forex penningtvättsutbildning. Medarbetarna på huvudkontoret genomförde utbildningen under augusti 2008. Vidare kommer Forex utbildning att kompletteras. Samtliga medarbetare ska till den 31 december 2008 ha genomfört den nya penningtvättsutbildningen. Repetition och kompetenskontroll kommer att ske årligen.

Utöver handlingsplanen har Forex anlitat oberoende extern expertis för genomgång av Forex koncerns hela ramverk, processer och rutiner. Frågor som rör penningtvätt och särskild allvarlig brottslighet kommer särskilt att uppmärksammas. Det arbetet har påbörjats.

Forex har även beslutat om resursförstärkningar. Forex har tillsatt en heltidstjänst, internrevisor, med uppgift att assistera den oberoende granskningsfunktionen. Därutöver avser Forex även att upphandla internrevisor från revisionsföretag. Forex har sedan tidigare etablerat en självständig riskkontrollfunktion. Funktionen ska samordna all riskhantering i organisationen och rekrytering av en chef för funktionen pågår. För att renodla compliancefunktionen ska ytterligare en resurs med specialkunskap inom området rekryteras. Även två jurister har rekryterats och en penningtvättsanalytiker kommer att rekryteras. Forex har även inrättat en kommitté bestående av centralt funktionsansvarig för penningtvätt, kreditchef, penningtvättsanalytiker och koncernansvarig för penningtvätt. Kommittén ska behandla och besluta i allvarliga penningtvättsärenden. En fristående utbildningsfunktion kommer att skapas. Tjänsten som utbildningsansvarig tillträdde den 8 september

3.3 Finansinspektionens överväganden

De brister som har uppmärksammas är av strukturell natur och utgör skäl att återkalla Forex tillstånd.

Forex har i allt väsentligt medgett att bristerna funnits i banken. Forex har dock inkommit med ett åtgärdsprogram där vidtagna och planerade åtgärder presenteras. Under förutsättning att åtgärdsprogrammet genomförs finner Finansin-

spektionen att det är tillräckligt för att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna.

Det återstår att se om åtgärderna också omsätts i Forex hela organisation. Finansinspektionen måste därför, som ett komplement till åtgärdsplanen, även följa upp efterlevnaden i sin tillsyn. Det är också viktigt att Finansinspektionen och Forex snarast inleder diskussioner om hur bankens riskhantering kan förbättras och om ytterligare organisatoriska förändringar behövs.

Mot denna bakgrund finner Finansinspektionen att det finns skäl att stanna vid en varning.

Enligt 15 kap. 7 § LBF får Finansinspektionen besluta att en bank, som har meddelats beslut om varning, även ska betala en straffavgift. Straffavgiften ska enligt 15 kap. 8 § första stycket LBF fastställas till lägst femtusen kronor och högst femtio miljoner kronor. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av bankens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Av 15 kap 8 § tredje stycket LBF följer att avgiften inte får vara så stor att banken därefter inte uppfyller kraven för soliditet och likviditet enligt 6 kap. 1 § samma lag. Enligt 15 kap. 9 § LBF ska, när straffavgiftens storlek bestäms, särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett varningen och hur länge överträdelsen pågått.

Av förarbetena framgår att straffavgiften ska ses som ett sätt att ytterligare gradera varningen. Redan i valet av sanktion ligger en bedömning av hur allvarlig överträdelsen är. Bestämmelsen utesluter inte att även andra omständigheter än allvarligheten av överträdelsen och hur länge den har pågått kan beaktas när avgiftens storlek bestäms. Vidare framgår att möjligheten att besluta om straffavgift står till buds i de fall som anges i 15 kap. 1 § LBF, dvs. vid överträdelser av såväl LBF som andra författningar som reglerar bankens verksamhet. (prop. 2002/03:139 s. 551f)

Finansinspektionen har konstaterat stora brister i efterlevnaden av såväl LBF som lagen om åtgärder mot penningtvätt samt även av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Bristerna bedöms som mycket allvarliga. En varning bör därför förenas med en kännbar straffavgift. Straffavgiften bestäms till femtio miljoner kronor.

Finansinspektionen bedömer att avgiften inte är av en sådan storlek att den kan äventyra Forex soliditet eller likviditet. Avgiften överstiger inte heller tio procent av bankens omsättning för 2007. Straffavgiften ska tillfalla staten.

Ärendet

4. Allmänt om tillämpliga bestämmelser

4.1 Riskhantering m.m.

Enligt LBF är en bank definitionsmässigt ett kreditinstitut. I 6 kap. LBF finns övergripande bestämmelser för ett kreditinstituts rörelse. Bland annat ska ett kreditinstitut enligt 6 kap. 2 § LBF ha en tillfredställande intern kontroll. Ett kreditinstituts rörelse ska, enligt 6 kap. 4 § LBF, även i andra avseenden än de som framgår i 6 kap. 1-3 §§ LBF drivas på ett sätt som är sunt.

4.2 Allmänt om åtgärder mot penningtvätt

I lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättslagen) och lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskild allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m. (finansieringslagen) finns bestämmelser om identitetskontroll, arkivering, utbildning samt gransknings- och uppgiftsskyldighet. Ytterligare bestämmelser finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:5) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskild allvarlig brottslighet i vissa fall.

Enligt 13 § penningtvättslagen ska ett kreditinstitut ha rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt samt svara för att de anställda får behövlig information och utbildning för ändamålet.

Enligt 4 § FFFS 2005:5 ska företagets styrelse eller VD fastställa bland annat följande i interna regler, i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av särskild allvarlig brottslighet:

- besluts- och rapporteringsordning vid handläggning av ärenden där det finns skäl att anta att det förekommer transaktioner som utgör penningtvätt eller finansiering av särskild allvarlig brottslighet,
- uppgifter och ansvar som den centralt funktionsansvarige ska ha,
- rutiner för hur en identitetskontroll ska utföras dels hos den som vill inleda en affärsförbindelse med företaget, dels beträffande någon annan än den som avses i det nyssnämnda vid transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mera, alternativt om transaktionen understiger 15 000 euro men kan antas ha samband med en annan transaktion och tillsammans med denna uppgår till minst detta belopp,
- rutiner för identitetskontroll om det kan antas att den som vill inleda en affärsförbindelse med företaget eller göra en sådan transaktion som avses i andra ledet i strecksatsen ovan, inte handlar för egen räkning,
- rutiner för granskning av transaktioner,
- rutiner för bevarande av handlingar, och
- rutiner för utbildning av anställda i penningtväftsfrågor och frågor om finansiering av särskild allvarlig brottslighet.

4.3 Särskilt om förbud att medverka vid vissa transaktioner

Enligt 1 § penningtvättslagen avses med penningtvätt sådana åtgärder med avseende på egendom som har förvärvats genom brott, som kan medföra att denna egenskap hos egendomen döljs, att den brottslige får möjlighet att undandra sig rättsliga påföljder eller att återförskaffandet av egendomen försvåras, samt sådana åtgärder som innefattar förfogande över och förvärv, innehav eller brukande av egendom. Med penningtvätt avses även åtgärder med annan egendom än som avses i första stycket, om åtgärderna är ägnade att dölja att någon har berikat sig genom brottslig gärning.

I 3 § penningtvättslagen framgår att förfaranden som avses i 1 § kan vara straffbara som penninghäleri eller penninghäleriförseelse och att detta framgår av 9 kap. 6 a och 7 a §§ brottsbalken. Det framgår även att bland annat banker inte heller annars medvetet får medverka vid transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt.

Av förarbetena till penningtvättslagen (prop. 1992/93:207 om åtgärder mot penningtvätt) framgår att om ett företag har vägrat att medverka till en transaktion av medel som kan antas härröra från brottsligt förvärv, ska företaget underrätta Rikspolisstyrelsen om misstankarna och därvid lämna uppgifter om den begärda transaktionen. Det framgår vidare att företag som driver verksamhet som omfattas av penningtvättslagen bör vara förbjudna att befatta sig med medel som kan antas härröra från brottsliga förvärv av allvarligare slag. Det skulle annars kunna uppstå situationer där företaget visserligen misstänker att en transaktion avser medel som härrör från brott och i enlighet med lagens regler om identitetskontroll och gransknings- och uppgiftsskyldighet kräver legitimation av kunden och rapporterar transaktionen till polisen, men ändå genomför den eftersom man inte har vetskap om att det verkligen är fråga om penningtvätt. Enligt förarbetena ska sådana situationer givetvis undvikas varför det i 3 § penningtvättslagen inte krävs vetskap om, utan endast att det kan antas att transaktionen utgör penningtvätt.

Det framgår vidare att paragrafen även omfattar ett förbud mot en avsiktlig medverkan från företagets sida och att ett företag således bör kunna använda de betalningssystem som är brukliga och de rutiner som är allmänt godkända, även om det finns en risk för att företaget utnyttjas för penningtvätt. Det är enligt förarbetena Finansinspektionens uppgift att särskilt övervaka att tillämpade rutiner inom den finansiella sektorn för transaktioner inte kommer att utnyttjas för penningtvätt.

Bestämmelserna om häleri och häleriförseelse i 9 kap. 6 a och 7 a §§ brottsbalken kriminaliserar medverkan till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan sådan åtgärd med egendom, om åtgärden är ägnad att dölja att annan har berikat sig genom brottslig gärning. Ansvar kan också komma ifråga för den som inte insåg men hade skälig anledning att anta att brott förelåg, eller inte insåg men hade skälig anledning att anta att annan berikat sig genom brottslig gärning.

Penningtvättslagen innehåller inte något straffansvar för den som bryter mot lagens bestämmelser. Enligt förarbetena är det mest lämpliga tillvägagångssättet att, på samma sätt som inom övrig finansiell lagstiftning, bestämmelserna upprätthålls med stöd av dels de regler som finns i lag och avtal på det arbetsrättsliga området och dels med de sanktioner som Finansinspektionen förfogar över i sin tillsynsverksamhet.

4.4 Särskilda bestämmelser om information

Av Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som skall åtfölja överföringar av medel finns bl.a. regler om att viss information om betalaren ska åtfölja en betalning som överstiger 1 000 euro. Syftet med denna förordning är att samtliga transaktioner ska vara spårbara och innehålla information om vem som är betalare.

4.5 Allmänna råd

Förutom lagar och föreskrifter tillämpas i beslutet också allmänna råd. Allmänna råd, som inte är rättsligt bindande, kan sägas utgöra rekommendationer till stöd för hur författningar som styr verksamheten kan tillämpas. De anger hur företaget kan eller bör handla och syftar till att påverka utvecklingen i en viss riktning och att främja en enhetlig rättstillämpning. Om ett institut inte följer allmänna råd måste det framgå att företaget handlar på något annat sätt som leder till att kraven i bakomliggande bestämmelser uppfylls. (Kammarrätten i Stockholm dom den 5 mars 2007, mål nr 1861-05).

I FFFS 2005:5 finns allmänna råd om riskhantering. Företagets styrelse eller verkställande direktör bör fastställa interna regler för identifiering och analys av risk att utsättas för penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i företagens verksamhet. Företaget bör även i interna regler dokumentera omständigheter som kan vara indikationer på penningtvätt eller finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Det framgår vidare att det i Finansinspektionens allmänna råd FFFS 2005:1 om styrning och kontroll av finansiella företag ges riktlinjer för bl.a. företagens hantering och kontroll av risker. Företagets grad av riskexponering för penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet är i betydande utsträckning förknippad med vilken verksamhet företaget bedriver och de marknader som företaget verkar inom.

I FFFS 2005:5 finns även allmänna råd vilka hänvisar företagen till att löpande inhämta information om nya trender, mönster och metoder som kan användas vid penningtvätt eller finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. När det gäller finansiering av särskilt allvarlig brottslighet finns av EG beslutade förordningar med förteckningar över misstänkta terrorister vars tillgångar ska frysas.

5. Forex interna instruktioner

5.1 Brister i Forex interna regler

5.1.1 Tillämpliga bestämmelser

I 4 § FFFS 2005:5 framgår att ett företags styrelse eller VD ska i interna regler fastställa rutiner för att förhindra penningtvätt.

5.1.2 Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen har gjort följande iakttagelser.

- Banken har saknat fastställda rutiner för identifiering av företagskunder och dessas ombud vid transaktioner över 15 000 euro.
- Banken har saknat fastställda rutiner för granskning av misstänkta banktransaktioner.
- Banken har saknat fastställda rutiner för att neka transaktioner vid misstanke om penningtvätt.
- Bankens styrelse eller VD har inte fastställt rutiner för hur kunder som blir bankkunder på distans ska identifieras.

Forex har en penningtvättsinstruktion som är fastställd av styrelsen den 18 december 2007. Förutom denna finns en handbok som bland annat innehåller åtgärder mot penningtvätt. Handbokens penningtvättsavsnitt har av Forex förklarats vara en enklare version av penningtvättsinstruktionen som ska vara lättare för personalen att ta till sig.

I såväl penningtvättsinstruktionen och handboken saknas regler för identifiering av företagskunder vid valuta- och betalningstransaktioner. I handboken finns dock närmare beskrivet vad som gäller beträffande företagskunder men då endast när det gäller inledande av affärsförbindelse. Det saknas vidare granskning av misstänkta banktransaktioner och rutiner för att när en kund ska nekas att genomföra en transaktion.

Forex har vid platsbesöket den 21 april 2008 redovisat bankens identifieringsrutiner av kunder på distans. Rutinerna återfinns varken i penningtvättsinstruktionen eller i handboken.

Penningtvättsinstruktionen och handboken skiljer sig åt på flera avgörande områden. Det framgår bland annat inte av penningtvättsinstruktionen att identitetskontroll ska göras vid misstanke om penningtvätt oavsett transaktionens storlek. I handboken finns däremot beskrivet rutiner för identitetskontroll vid misstanke om penningtvätt i dessa fall. I penningtvättsinstruktionen saknas

hänvisning till handboken. Det framgår inte heller på annat sätt om reglerna i handboken är beslutade eller fastställda av styrelse eller VD.

5.1.3 Forex har anfört

Handboken är en central del i Forex verksamhet. Den presenteras redan i de nyanställdas introduktionsprogram och är i alla avseenden central i arbetet på Forex, såväl i bankbutikerna som på huvudkontoret. Handboken distribueras både i pappersform och är publicerad på Forex intranät och är förknippad med tydliga rutiner för bearbetning, uppdatering och publicering.

Sedan en tid pågår ett revideringsarbete avseende Forex handbok. För att undvika risk för otydligheter kommer alla instruktioner och interna regler avseende verksamheten fortsättningsvis ingå i handboken. Denna har fastställts av styrelsen.

Beträffande identifiering av distanskunder har Forex tagit fram en temporär rutin. Rutinen har införts i handboken.

5.1.4 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen kan konstatera att Forex har saknat interna rutiner för identifiering av företagskunder vid valuta- och betalningstransaktioner, granskning av misstänkta banktransaktioner och när en kund ska nekas att genomföra en transaktion.

Forex har haft rutiner för identifiering av bankkunder som ingår avtal på distans som inte återges i varken penningtvättsinstruktionen eller i handboken.

De interna reglerna, dvs. penningtvättsinstruktionen med verksamhetens rutiner, ska vara fastställda av styrelsen eller VD. Den ska redovisa bland annat de rutiner som banken har för att identifiera kunderna och för granskningen av misstänkta transaktioner. Forex penningtvättsinstruktion är fastställd av styrelsen, men i verksamheten används även rutiner som endast återfinns i handboken, som inte har varit fastställd av styrelse eller VD. Det är fullt möjligt att ha flera skriftliga dokument som reglerar ett bolags åtgärder mot penningtvätt men när, som i detta fall, handboken innehåller rutiner som inte återfinns i den av styrelsen fastställda penningtvättsinstruktionen är det dock viktigt att även handboken är fastställd av styrelse eller VD. För att nå en korrekt koppling mellan penningtvättsinstruktionen och handboken är det, enligt Finansinspektionens mening, inte tillräckligt att handboken fastställs av styrelse eller VD. Det måste även klargöras att fastställda interna rutiner finns i såväl handboken som penningtvättsinstruktionen. Eftersom handbokens status har varit oklar finns det en risk att anställda som ska hantera och genomföra identitetskontroller och granskning inte är klara över vilka rutiner de ska följa, vilket kan leda till att de rutiner som finns inte efterlevs.

Genom att dels ha saknat vissa fastställda interna rutiner och dels ha haft bristfälliga fastställda interna rutiner för att styra hanteringen av åtgärder mot penningtvätt har Forex brutit mot 4 § FFFS 2005:5.

5.2 Ansvarsfördelningen inom Forex

5.2.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 6 kap. 2 § LBF ska ett kreditinstitut identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet ska härvid se till att det har en tillfredsställande kontroll. Av 6 kap. 4a § LBF följer att det är styrelsen i ett kreditinstitut som ansvarar för att kraven i bl.a. 6 kap 2 § LBF uppfylls.

5.2.2 Finansinspektionens iakttagelser

Ansvarsfördelningen på penningtvättsområdet är enligt penningtvättsinstruktionen uppdelad på olika funktioner: funktionsansvarig på respektive bankbutik, centralt funktionsansvarig, koncernansvarig samt VD.

Finansinspektionen har uppmärksammat att det saknas interna regler för att kontrollera att rutinen med delat ansvar fungerar och att respektive funktion utför sin del som den ska. I penningtvättsinstruktionen saknas rutiner för återrapportering från funktionsansvariga till koncernansvarig. Sådana rutiner för återrapportering finns inte heller nedtecknade i något av Forex övriga interna dokument.

5.2.3 Forex har anfört

Det är riktigt att den interna kontrollen inte fungerat som den borde i den rapporteringsrutin som förelegat. Det har dock funnits en rutin för återrapportering till styrelsen minst åtta gånger per år eftersom det är en av de stående punkterna på styrelsens agenda.

Forex riskklassificering av kunder och produkter har inte fungerat tillfredsställande ur penningtvättshänseende. I övrigt har Forex haft en fungerande riskkontroll.

5.2.4 Finansinspektionens bedömning

Det är styrelsens ansvar att se till att Forex har kontroll över de risker rörelsen är förknippad med. Som redogjorts för ovan har det saknats skriftliga interna rutiner för återrapportering från funktionsansvarig till koncernansvarig. Det innebär i sin tur att återrapportering till VD och styrelse om granskningen av misstänkta transaktioner m.m. inte fungerat tillfredsställande.

Att styrelsen inte har fastställt några rutiner för återrapportering medför att styrelsen inte kan anses ha säkerställt att den har möjlighet att följa upp och kon-

trollera rörelsens risker i detta avseende. Finansinspektionen anser att Forex därmed inte uppfyller de krav som ställs i 6 kap. 2 § LBF.

6 Identitetskontroll av kunder

6.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 4 § penningtvättslagen ska identitetskontroll göras hos den som vill inleda en affärsförbindelse med banken. Identitetskontroll ska utföras också beträffande annan än den som vill inleda en affärsförbindelse, vid transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mer. Detsamma gäller om transaktionen understiger 15 000 euro men kan antas ha samband med en annan transaktion och tillsammans med denna uppgår till minst det beloppet. Om det vid tidpunkten för en av flera transaktioner inte är känt vad summan av dessa kommer att uppgå till, ska identiteten kontrolleras så snart summan uppgår till minst 15 000 euro. När en affärsförbindelse inleds eller en transaktion sker med någon på distans ska banken vidta de särskilda åtgärder som krävs för att säkerställa kundens identitet.

Av 7 § penningtvättslagen följer att den kontroll som bland annat anges i 4 § penningtvättslagen alltid ska utföras, även om det inte följer av bestämmelsen i den paragrafen, om det kan antas att en transaktion utgör penningtvätt.

I 4 § FFFS 2005:5 finns närmare bestämmelser om vilka interna regler styrelsen ska fastställa på området, bland annat rutiner för identitetskontroll om det kan antas att den som vill inleda en affärsförbindelse med företaget eller genomföra en transaktion inte handlar för egen räkning,

I 9 § FFFS 2005:5 finns bestämmelser gällande identitetskontroll av kund i samband med att ett ärende handläggs utan kundens närvaro. Identitetskontrollen ska utföras genom en lämplig kombination av kontroller.

6.2 Iakttagelser: identitetskontroll vid misstanke om penningtvätt

Forex penningtvättsinstruktion saknar rutin för identifiering vid misstanke om penningtvätt oavsett beloppets storlek. Som Finansinspektionen tidigare kunnat konstatera hänvisar inte penningtvättsinstruktionen till handboken. I handboken finns emellertid beskrivet att legitimationskrav gäller bland annat vid genomförande av en eller flera transaktioner där handläggaren misstänker penningtvätt även om beloppet är under 15 000 euro. I dessa fall ska, enligt handboken, en penningtvättsanmälan göras utifrån misstanke om brott och inte utifrån belopp. Kopia ska tas på identitetshandling samt alla allegat som är förknippade med transaktionen och en händelserapport ska skrivas.

Undersökningen visar att banken genomfört transaktioner trots att kunden vägrat identifiera sig.

6.3 Iakttagelser: identitetskontroll vid inledande av affärsförbindelse

Enligt Forex penningtvättsinstruktion ska identitetskontroll göras när en kund inleder en affärsförbindelse med Forex.

Forex bankkunder som ingick avtal på distans identifierades enligt en rutin som inte var fastställd av styrelsen. Rutinen var dessutom bristfällig eftersom den inte innehöll en lämplig kombination av kontroller i enlighet med kraven i 9 § FFFS 2005:5. Rutinen som varken återfinns i penningtvättsinstruktionen eller handboken förevisades av Forex ledning vid platsundersökningen den 21 april 2008.

När det gäller produkterna sparkonto samt lönekonto utan kredit hade Forex själv uppmärksammat att rutinen för identifiering av kunder på distans var bristfällig. Finansinspektionen uppmärksammade vid platsbesöket att även identifieringsrutinerna beträffande övriga produkter var bristfälliga när det gäller distanskunder. Rutinerna var sådana att kunder kunde ingå avtal genom en intresseanmälan där Forex inte gjorde ytterligare kontroll av att avtal ingåtts med rätt person.

Undersökningen visar att Forex har 4 486 kunder som identifierats på distans. Eftersom Forex identifieringsrutin varit bristfällig och banken inte vet vilka kunder som varit inne på en bankbutik och vid någon transaktion identifierat sig har Forex uppgett att identitetskontrollen är osäker på samtliga bankkunder.

6.4 Iakttagelser: identitetskontroll vid större postväxeltransaktioner

Enligt Forex penningtvättsinstruktion ska identitetskontroll göras när en kund begär en penningtransaktion till belopp motsvarande 15 000 euro eller mer eller om flera transaktioner tillsammans uppgår till minst motsvarande 15 000 euro samt när kunden kan antas handla för annan persons räkning. I sistnämnda fall ska enligt penningtvättsinstruktionen identitetskontroll även omfatta den andra personen.

Forex har en rutin innebärande att en handling benämnd händelserapport ska fyllas i av den anställde dels när en identitetskontroll görs, dels när den anställde misstänker penningtvätt. Händelserapporten har således två olika funktioner. Enligt Forex rutiner ska händelserapporten fyllas i vid postväxeltransaktioner.

Vid genomgång av åtta bankkontor kunde Finansinspektionen konstatera att dessa gemensamt hade mottagit 1 878 postväxlar över 150 000 kronor till ett sammanlagt värde av drygt 500 miljoner kronor. För 45 procent av dessa postväxlar saknades händelserapporter. (Kontrollen gjordes på dessa med anledning av att identifiering alltid ska utföras vid transaktioner över 15 000 euro). Finansinspektionen kan ändå utgå från att identifiering har skett eftersom produkten postväxel är utformad så att identifiering ska göras med nedskrivning av personnummer på postväxlens baksida. Bolaget ombads ge in kopia på postväxlar avseende växlingar över 1 miljon kronor. Samtliga dessa postväxlar

hade anteckning om personnummer på kunden. Forex har även en rutin som innebär att postväxlar ska säkerställas hos utfärdande bank. Enligt Forex handbok ska händelserapport skrivas även i dessa fall.

Varken penningtvättsinstruktionen eller handboken innehåller några regler för hur juridiska personer ska identifieras när det gäller valutaväxlings- och betalningsförmedlingskunder. Det har under Finansinspektionens undersökning framkommit att Forex har många kunder som representerar företag men att Forex endast identifierat den fysiska personen som genomfört transaktionen och inte den juridiska personen som varit den faktiska kunden. Affärschefen för bankbutiken vid Vasagatan i Stockholm har uppgett att det på detta kontor finns ett stort antal kunder som är bilförsäljare. I flera händelserapporter finns också anteckning som exempelvis ”material” eller ”i byggbranschen” angivet. I underlagen för dessa transaktioner saknas såväl registreringsbevis för företaget som intyg om att företrädaren är behörig företrädare för företaget.

6.5 Forex har anfört

Den bristande kopplingen mellan penningtvättsinstruktionen och handboken har eliminerats genom att rutiner för identifiering av företagskunder har samlats i handboken och fastställts av styrelsen. Forex delar Finansinspektionens uppfattning att antalet företagskunder varit många, men inte i förhållande till Forex totala antal kunder.

Beträffande identifiering av företagskunder stämmer det att reglerna inte beskriver hur identifiering ska göras vid större valuta- och betalningsförmedlingstransaktioner. Förutom att det är en brist i sig har detta även lett till att identifiering i vissa fall saknas, alternativt innehåller brister såsom avsaknad av registreringsbevis m.m.

Vad gäller de bankkunder som tecknat avtal på distans kan Forex liksom Finansinspektionen konstatera att den rutin som Forex tillämpat för identifiering av kunder som tecknat avtal på distans varit bristfällig. Bristen har bestått i att kravet på en lämplig kombination av kontrollåtgärder inte uppfyllts.

Forex har genomfört en körning av kunddata mot sanktionslistor och fått bekräftat att ingen av Forex kunder förekommer på dessa listor.

Forex medger att hanteringen av identitetskontroller vid postväxeltransaktioner har varit bristfällig, men framhåller att kraftfulla åtgärder nu vidtas.

Vad gäller Finansinspektionens påpekande att det kan finnas en risk för att brister avseende händelserapporten förekommer vid andra typer av växlingar på och överstigande 15 000 euro vill Forex påpeka följande. Regelverket för hur händelserapporten ska fyllas i omfattar även andra transaktioner än inlösen av postväxlar. Identitetskontroll har i vart fall skett i samtliga fall då misstanke om penningtvätt har rapporterats. Forex har dock brustit i att följa upp att iden-

titetskontroll har skett i samtliga fall där så krävs och att händelserapport fyllts i.

6.6 Finansinspektionens bedömning

Forex penningtvättsinstruktion har saknat fastställd rutin för identifiering vid misstanke om penningtvätt oavsett beloppets storlek. Av 7 § penningtvättslagen följer att identitetskontroll alltid ska utföras om det kan antas att en transaktion utgör penningtvätt. Denna skyldighet är central och ger banken möjligheten att förhindra eller försvåra penningtvätt eller finansiering av terrorism genom att kräva att kunden identifierar sig. Det kan också vara värdefullt underlag i brottsutredningar. Undersökningen visar dock att banken genomfört transaktioner trots att kunden vägrat identifiera sig.

Forex har använt sig av en rutin för identifiering av distanskunder som inte finns i penningtvättsinstruktionen eller i handboken och som inneburit att banken inte kan vara säker på att banken identifierat rätt person. Banken har därigenom 4 486 bankkunder med osäker identifiering och detta påverkar bankens möjlighet att ge rätt information om betalaren i enlighet med förordning 1781/2006 och möjlighet att kontrollera bankkunderna mot sanktionslistorna. Finansinspektionen ser mycket allvarligt på samtliga de brister och konsekvenser som uppkommer med anledning av bankens bristfälliga identifieringsrutiner.

Enligt Forex penningtvättsinstruktion ska identitetskontroll göras när en kund begär en penningtransaktion till belopp motsvarande 15 000 euro eller mer eller om flera transaktioner tillsammans uppgår till minst motsvarande 15 000 euro samt när kunden kan antas handla för annan persons räkning. I sistnämnda fall ska enligt penningtvättsinstruktionen identitetskontroll även omfatta den andra personen. Undersökningen visar dock att det saknas händelserapporter med uppgift om identifiering för 45 procent av postväxeltransaktioner över 150 000 kronor. Detta förhållande samt att banken saknar fastställda rutiner för hur juridiska personer ska identifieras när det gäller valutaväxlings- och betalningsförmedling och de facto endast identifierar den fysiska personen som genomfört transaktionen gör att banken riskerar att utnyttjas för penningtvätt. Eftersom identifiering inte alltid utförs vid misstanke och de juridiska personerna bakom postväxeltransaktionerna inte identifieras kan inte heller granskningskyldigheten efterlevas och de brottsutredande myndigheterna kommer att sakna nödvändiga uppgifter för att utföra sitt arbete vid eventuella brottsutredningar.

Dessa omständigheter visar även att Forex brister i sin skyldighet att ha en god riskhantering och en tillfredsställande intern kontroll enligt 6 kap. 2 § LBF.

Sammantaget kan Finansinspektionen konstatera att Forex uppvisar stora brister när det gäller skyldigheten att identifiera kunderna. Reglerna om identitetskontroll i penningtvättslagen är centrala regler för att förhindra penningtvätt och utgör också värdefulla uppgifter vid brottsutredningar. Forex har brutit mot

såväl 4 § som 7 § penningtvättslagen som föreskriver när identitetskontroll ska göras.

7. Granskning av transaktioner

7.1 Tillämpliga bestämmelser

Av 9 § penningtvättslagen följer att Forex ska granska alla transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt.

I 11 § FFFS 2005:5 regleras närmare hur granskningen av misstänkta penningtvättstransaktioner ska gå till.

7.2 Iakttagelser: granskning av bankkunder

Enligt penningtvättsinstruktionen har de anställda ansvaret för att granskning sker av kundärenden där det finns anledning att misstänka att en transaktion utgör penningtvätt eller särskilt allvarlig brottslighet. Enligt penningtvättsinstruktionen ska en misstänkt transaktion direkt anmälas till funktionsansvarig för närmare granskning och bedömning.

Forex har inte någon rutinmässig övervakning av transaktioner på bankkonton för att upptäcka penningtvätt eller finansiering av terrorism. Banken har varken systemstöd eller manuella arbetsrutiner för att uppmärksamma ovanliga eller misstänkta transaktioner.

Inför platsbesöket den 2 juni 2008 begärde Finansinspektionen att få ta del av kundregister med information om omsättning respektive saldo på aktuella konton. Uppgifterna begränsades på Finansinspektionens initiativ till kunder med en omsättning på 600 000 kronor eller mer per år. Finansinspektionen uppmärksammade vid platsbesöket flera kunder i denna kategori som hade ovanliga transaktionsmönster och som enligt Finansinspektionens bedömning borde föranleda ytterligare granskningar. Banken hade inte uppmärksammat att personer som banken anmält till Finanspolisen för misstänkt penningtvätt även hade konto i banken med miljonomsättning. Finansinspektionen uppmärksammade flera fall av klassiska transaktionsmönster som kan misstänkas utgöra penningtvätt, bland annat konton med flera insättningar och samtidiga uttag på hundratusentals kronor i konto med annars låga belopp avseende lön och utbetalningar från försäkringskassan. Finansinspektionen uppmärksammade att ett av kontona med mycket stora insättningar och uttag hade en kontohavare som flertalet gånger anmälts till centralt funktionsansvarig för misstänkt penningtvätt gällande postväxlar. Finansinspektionen har tagit del av ytterligare uppgifter om ett antal bankkunder och deras transaktioner. Det framgår där att i flera fall har det förekommit stora transaktioner och i flera fall har pengar satts in på kontot för att kort tid därefter tas ut igen.

Forex har efter platsbesöket den 2 juni 2008 informerat Finansinspektionen om att 24 konton för närvarande är under särskild granskning. Flera av dessa kon-

ton har kontohavare som anmälts till funktionsansvarige för misstänkta växlingar av postväxlar.

7.3 Iakttagelser: granskning av större postväxeltransaktioner

Mellan den 1 januari 2007 och den 28 april 2008 växlades 21 041 postväxlar hos banken. 4 540 av dessa var på belopp över 150 000 kronor och dessa hade ett sammanlagt värde om drygt 1,2 miljarder kronor. Vid genomgång av åtta bankkontor kunde Finansinspektionen konstatera att dessa gemensamt hade mottagit 1 878 postväxlar över 150 000 kronor till ett sammanlagt värde av drygt 500 miljoner kronor. För 45 procent av dessa postväxlar saknades händelserapporter. Endast 119 (6 procent) av postväxlarna hade anteckningar om att man ställt ytterligare frågor, det vill säga granskat transaktionen närmare. 45 postväxlar (2 procent) hade rapporterats till centralt funktionsansvarig för misstanke om penningtvätt med ett sammanlagt värde på drygt 14 miljoner kronor. Exempel på gjord dokumentation om granskning var exempelvis anteckningar om att kunder har köpt eller ska köpa bil, att kunden har bilfirma osv.

Vid genomgången av de 1 878 transaktionerna har Finansinspektionen funnit att flera personer förekommer frekvent under den aktuella perioden januari 2007 – april 2008. Som exempel kan följande fall nämnas:

- en person har löst in 60 postväxlar till ett totalt värde av cirka 19,8 miljoner kronor.
- en annan person har löst in 10 postväxlar till ett totalt värde av knappt fyra miljoner kronor.
- en tredje person har löst in 13 postväxlar till ett värde av cirka 4,3 miljoner kronor.

Händelserapporter avseende misstänkta transaktioner har inkommit till centralt funktionsansvarig avseende de två förstnämnda personerna men Finansinspektionen har inte funnit någon händelserapport beträffande den tredje personen.

Finansinspektionen har funnit att Forex har löst in 27 postväxlar till ett totalt värde överstigande 34 miljoner kronor och där varje enskild postväxel uppgår till eller överstiger 1 miljon kronor. Av dessa postväxlar åtföljs endast fyra postväxlar av en händelserapport och identifiering. Av dessa fyra postväxlar finns det dokumenterad granskning i endast två fall.

Finansinspektionen har noterat att det förekommer flera fall där utfärdande bank skriver ut flera postväxlar på mindre belopp samma dag till en och samma person med ett sammanlagt belopp som överstiger 150 000 kronor. Kunden löser in dessa postväxlar hos Forex omedelbart. Flera av dessa kunder förekommer ofta. Finansinspektionen har inte funnit att Forex gjort någon granskning i samband med dessa transaktioner genom att ställa ytterligare frågor.

I undersökningen har Finansinspektionen bl.a. iakttagit två fall, på belopp om 300 000 kronor respektive 282 000 kronor, där kunden enligt anteckningar på

händelserapporten vägrar att uppge syftet med transaktionen eller dess ursprung. Forex har trots detta genomfört transaktionerna.

Vid platsundersökningen den 21 april på ett av bankkontoren uppmärksammades många ovanliga transaktioner som kunde misstänkas för penningtvätt. Banken kunde inte förklara varför man inte rapporterat dessa till central funktionsansvarig. Banken genomförde en ny granskning av dessa transaktioner och bedömde att många av dessa transaktioner kunde antas utgöra penningtvätt och anmäldes till Finanspolisen.

7.4 Forex har anfört

Vad gäller granskningen av bankkunder kan Forex liksom Finansinspektionen konstatera att granskningen av transaktioner varit bristfällig och i flera fall saknats helt. Viss granskning har dock skett, men denna granskning saknar nästan helt dokumentation. De rutiner som föreslagits av säkerhetschef och fastställts av styrelsen visade sig vara bristfälliga.

Forex medger att hanteringen av händelserapporter skötts bristfälligt.

Listan med de 24 kunder är satt under särskild bevakning mot samtliga kundregister i Forex. Kundernas beteende följs upp och analyseras, kategoriseras och stäms av mot Forex centrala register för penningtvättsanmälningar, tillika rapporterade till Finanspolisen. Av de 24 kunderna har två stycken sagts upp från sitt engagemang i banken. Fler kunder som finns på listan kan komma att stängas av.

Beträffande det förhållandet att flera postväxlar på mindre belopp som tillsammans överstigit 15 000 euro lösts in utan fullgod granskning så kommer denna brist att åtgärdas bland annat genom tydligare instruktioner till personalen om vikten av att ställa frågor.

Finansinspektionens påpekande om att det inte gjorts någon granskning genom att de anställda inte ställt frågor om transaktionen är inte helt korrekt. Personalen har ställt frågor till kunderna om transaktionens ursprung och syfte. Däremot har svaren inte alltid beaktats på rätt sätt. Personalen har till exempel gjort fel när de genomfört en transaktion trots att kunden vägrat att svara på frågor som personalen ställt vid transaktionen. För att komma till rätta med dessa problem har Forex förtydligat regelverket i handboken om skyldigheten att kontrollera transaktioners ursprung och syfte. Handlingsregler för när Forex ska neka en transaktion har också införts. Regelverket har även kompletterats med ett antal exempel. Dessutom har personalen fått arbeta med ”realistiska fall” genom rollspel under den utbildning som genomförts i maj/juni 2008.

7.5 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen kan konstatera att Forex har saknat rutiner för när en kund ska nekas att genomföra en misstänkt transaktion. Utredningen visar att kunder

har återkommit vid ett flertal tillfällen och trots att det rört sig om mycket stora belopp och trots att Forex misstänkt penningtvätt så har Forex fortsatt att genomföra transaktionerna utan att ställa ytterligare frågor och utan att fördjupa granskningen.

Finansinspektionen kan vidare konstatera stora brister i Forex granskning av transaktioner, både när det gäller valuta- och postväxeltransaktioner och när det gäller transaktioner som görs över Forex bankkonton. Av Finansinspektionens genomgång av ett antal bankkonton framkommer att det inte skett någon granskning av de transaktioner som sker på bankkontona. Flera av kontohavarna förekommer även som postväxelkunder och flera av dessa transaktioner har anmälts som misstänkt penningtvätt. Det är en brist att de misstänkta postväxeltransaktionerna inte har använts som information vid granskningen av bankkontotransaktionerna.

Det saknas vidare väsentliga rutiner i de interna reglerna för när en kunds betende ska anses onormalt och när det således kan bli aktuellt att neka kunden att genomföra transaktionen. De nya rutinerna som Forex har presenterat är även de bristfälliga i flera avseenden. Dels ger de inte någon vägledning för när en anställd ska neka en kund att genomföra en transaktion, dels har de inte varit fastställda av styrelse eller VD. Det saknas dessutom hänvisning till de nya rutinerna i penningtvättsinstruktionen. Vidare tycks de nya rutinerna endast omfatta postväxeltransaktioner.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Forex uppvisar allvarliga brister både när det gäller de rutiner för granskning som finns fastställda i interna dokument och när det gäller hur granskning av transaktioner faktiskt går till. Det är fråga om strukturella brister vid granskning av transaktioner. De exempel på transaktioner som Finansinspektionen har lyft fram från platsundersökningen visar att det inte är vid enstaka transaktioner som fel har begåtts utan att det är brister som återkommer gång på gång. Det är allvarligt att Forex inte vidtagit åtgärder gentemot de bankkunder som även förekommer som postväxelkunder och som upprepade gånger anmälts för misstänkt penningtvätt till funktionsansvarig. Att så inte skett visar tydligt på stora brister i den interna styrningen och kontrollen och på Forex oförmåga att använda sig av den information som finns i bolaget. Vidare är avsaknad av rutiner för när en kund ska nekas genomföra en transaktion mycket allvarlig. Detta har medfört att Forex konsekvent tillåtit transaktioner trots att dessa misstänkts för penningtvätt.

Forex har brutit mot bestämmelserna om granskning i 9 § penningtvättslagen och 11 § FFFS 2005:5. Forex har även brutit mot reglerna i 4 § FFFS 2005:5 som föreskriver vilka interna rutiner som styrelsen ska fastställa på området.

8. Penningtvättsanmälningar till Finanspolisen

8.1 Tillämpliga bestämmelser

Av 9 § andra stycket penningtvättslagen och 7 § FFFS 2005:5 följer att Forex ska rapportera uppgifter till Finanspolisen om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt. Av 7 § FFFS 2005:5 framgår även att beslut om att lämna uppgifter till Finanspolisen ska fattas av den centralt funktionsansvarige, eller av den eller de personer som utsetts att biträda denne. Uppgifterna ska lämnas till Finanspolisen utan dröjsmål och endast genom den centralt funktionsansvarige eller den eller de personer som utsetts att biträda denne.

8.2 Finansinspektionen iakttagelser

Enligt penningtvättsinstruktionen ska anmälan om misstänkt penningtvätt lämnas till funktionsansvarig som granskar och skickar den vidare till centralt funktionsansvarig. Den centralt funktionsansvarige ska enligt penningtvättsinstruktionen göra ytterligare en granskning och om misstanke kvarstår ska anmälan ske till Finanspolisen.

Det har framkommit uppgifter om att antalet penningtvättsanmälningar från Forex till Finanspolisen för några år sedan var hög för att sedan sjunka rejält i antal. Det har även framkommit att de senare anmälningarna i flera fall skickats till Finanspolisen flera månader efter att den centralt funktionsansvarige mottog dessa.

Finansinspektionen har tagit del av protokoll från ett antal styrelsemöten i Forex. Av protokoll från styrelsemöte den 19 februari 2008 framgår att styrelsen informerades om ett möte som företrädare för Forex haft med Finanspolisen. Vid det mötet med Finanspolisen, den 21 januari 2008, informerades Forex om att rapporteringen av misstänkta transaktioner över huvud taget inte skett under perioden september 2007 – januari 2008. Av handlingarna i ärendet framgår det att bland andra Forex styrelseordförande deltog i mötet. Först dagarna före mötet med Finanspolisen den 21 januari 2008 hade Forex skickat rapport om ett antal misstänkta transaktioner till Finanspolisen som genomförts under den aktuella tidsperioden. Vid styrelsemötet den 20 maj 2008 togs den bristande rapporteringen till Finanspolisen återigen upp. Enligt styrelseprotokollet från det mötet informerades styrelsen om den bristande rapporteringen och det beslutades om högsta prioritet för att förbättra de anställdas kunskap om regelverket och att centralt funktionsansvarig omgående skulle granska inkomna rapporter från bankbutikerna och tillstålla samtliga till Finanspolisen.

Forex har under Finansinspektionens undersökning informerat om att den tidigare centralt funktionsansvarige numera har slutat sin anställning hos Forex. Med anledning av detta finns det för närvarande en tillfällig rutin för anmälan om misstänkt penningtvätt till Finanspolisen. Den nya rutinen innebär att alla misstänkta transaktioner som kommer från bankbutikerna vidarebefordras till

Finanspolisen utan att först ha genomgått någon granskning av den centralt funktionsansvarige personen.

Finansinspektionen kan konstatera att underlagen för penningtvättsanmälningar till Finanspolisen för maj månad 2008 krävde tre pärmar medan penningtvättsanmälningar för hela 2007 rymdes i en pärm. Forex har uppgett att det beror på att alla postväxeltransaktioner nu, enligt instruktion från huvudkontoret, ska rapporteras från bankbutikerna och att tillförordnad centralt funktionsansvarig för tillfället skickar alla anmälningarna från bankbutikerna till Finanspolisen utan att själv göra någon granskning. Vid platsundersökningen den 2 juni 2008 nämnde Forex att antalet postväxlar kunde vara större just då eftersom Forex marknadsfört sin bankverksamhet och att kunder därför flyttat över sina spar-pengar via postväxel.

8.3 Forex har anfört

Anledningen till att antalet ärenden som anmälts till Finanspolisen minskat beror till stor del på att rutinerna ändrats under tidens gång. Historiskt sett anmälde Forex samtliga transaktioner om minst 15 000 euro till Finanspolisen. Detta fungerade bra under en längre period, men under början av 2000-talet konstaterade Finanspolisen att antalet anmälningar var extremt högt och att vissa ärenden saknade grund för anmälan. Forex uppmanades då att göra viss urskiljning och endast rapportera de ärenden där grund för misstanke förelåg.

Den 21 januari 2008 blev Forex VD kontaktad av Finanspolisen som bad om ett omedelbart möte. Mötet hölls samma dag och representanter från Finanspolisen, Forex VD, Forex ägare och tillika styrelseordförande, Forex finanschef samt Forex bankjurist deltog. Forex informerades om att antalet anmälningar minskat och Finanspolisen ville höra Forex förklaring till detta. Forex informerades även om att Finanspolisen under september 2007 till januari 2008 inte erhållit några anmälningar alls. Finanspolisen hade dock i dagarna erhållit en ansenlig bunt med rapporter och merparten av dessa avsåg transaktioner under den tid då det inte inkommit några anmälningar alls.

Informationen Forex erhöll under mötet med Finanspolisen den 21 januari 2008 var ny för de deltagande på mötet och stämde inte överens med den information som erhållits av den centralt funktionsansvarige. VD kontaktade den centralt funktionsansvarige och det uppdagades då att rapporteringen inte fungerat och att det stämde att det under vissa perioder inte hade skickats några rapporter till Finanspolisen. För att komma tillrätta med problemet beslutade Forex dagen efter mötet att den centralt funktionsansvarige skulle koncentrera sitt arbete till hantering av penningtvättsärenden.

Styrelsen för Forex informerades vid styrelsemöte den 19 februari 2008 om mötet med Finanspolisen och de åtgärder som vidtagits med anledning av detta. Detta framgår även av till yttrandet bifogat styrelseprotokoll. Då regelverket inte förändrades i sak, utan förändringen avsåg främst en fokusering på en förkortning av tidsperioden mellan en intern penningtvättsanmälan och anmälan

till Finanspolisen, har instruktionen eller policyn inte påverkats och därmed inte heller ändrats.

Avseende det faktum att Forex tillfälligtvis skickade alla händelserrapporter avseende postväxeltransaktioner direkt till Finanspolisen var Finanspolisen helt införstådd med. Givetvis kan inte Forex underlåta att granska transaktioner. Detta var en tillfällig lösning där en viss granskning ändå gjordes. Syftet var enbart att under en övergångsperiod hantera situationen på bästa möjliga sätt i och med den operationella risk som utlösts. Parallellt har Forex arbetat för att sätta upp nya rutiner och därmed säkerställa en fullgod granskning.

8.4 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen kan konstatera att Forex saknar system och rutiner för att kontrollera att den centralt funktionsansvarige får de misstänkta transaktioner som denne bör få samt att denne rapporterar vidare till Finanspolisen. Det har även visat sig att bolaget inte förmått agera kraftfullt när brister kommer till dess kännedom. Det är allvarligt att Forex ledning inte i tillräcklig omfattning agerade omedelbart när den fick kännedom om att rapporteringen över huvud taget inte skett under en så pass lång tid som fyra månader. Finansinspektionen noterar särskilt att styrelseordföranden deltog vid mötet med Finanspolisen den 21 januari 2008 och således redan då var medveten om den bristande rapporteringen. Åtgärder borde därmed ha vidtagits direkt efter mötet den 21 januari 2008 för att komma till rätta med problemet. Styrelsen synes inte heller efter styrelsemötet den 19 februari vidtagit åtgärder för att rätta till bristen trots att frågan diskuterades vid styrelsemötet. Först vid styrelsemötet den 20 maj beslutade styrelsen om kraftfullare åtgärder.

Den sena rapporteringen till Finanspolisen har fått till följd att Finanspolisens möjligheter att arbeta med de misstänkta transaktionerna avsevärt försvårats på grund av den tid som förflutit från transaktionen till rapportering kom in till Finanspolisen. Enligt 7 § FFFS 2005:5 ska uppgift om misstänkta transaktioner utan dröjsmål lämnas till Finanspolisen. Avsikten med kravet på skyndsam rapportering är just att Finanspolisen ska ha färsk spår att arbeta med. Finansinspektionen ser mycket allvarligt på att den uteblivna rapporteringen kunnat pågå under så lång tid utan att Forex ledning fått vetskap om det. Det är därutöver mycket allvarligt att Forex ledning inte agerat kraftfullt omedelbart då den fick vetskap om den sena rapporteringen. Den vidtagna åtgärden att centralt funktionsansvarig skulle koncentrera sitt arbete till hantering av penningtvätsfrågor kan inte på långt när anses vara en tillräcklig åtgärd.

Det har inte gjorts någon faktisk granskning av bankkunder. Först efter det att Finansinspektionen påbörjat sin undersökning hos Forex har bolaget påbörjat granskningen av ett antal bankkunder. Det är positivt att Forex numera vidtar nödvändiga granskningsåtgärder av sina bankkunder. Finansinspektionen anser dock med hänsyn till de omfattande transaktioner som skett på flera av kundernas bankkonton att denna granskning borde ha vidtagits långt tidigare.

Att Forex för närvarande skickar samtliga postväxeltransaktioner till Finanspolisen innebär att Forex rapporterar även händelser som inte väckt någon misstänke om penningtvätt. Finansinspektionen anser inte att den rutinen är acceptabel annat än under en högst tillfällig övergångsperiod. Det följer av lag att Forex ska granska alla transaktioner som skäligen kan antas utgöra penningtvätt och att misstänkta transaktioner ska anmälas till Finanspolisen. Forex kan inte underlåta en granskning genom att skicka samtliga transaktioner till Finanspolisen. Bolagets granskning fyller även det syftet att bolaget genom granskningen kan upptäcka metoder och trender för penningtvätt som är viktiga för bolagets framtida granskningar.

Sammanfattningsvis kan Finansinspektionen konstatera mycket allvarliga brister i hur Forex rapportering till Finanspolisen sköts. Forex har brutit mot 9 § penningtvättslagen som föreskriver rapportering av misstänkt penningtvätt och mot 7 § FFFS 2005:5 som föreskriver att detta utan dröjsmål ska ske till Finanspolisen.

9. Dokumentation och arkivering

9.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 8 § penningtvättslagen ska handlingar eller uppgifter som använts vid identitetskontroll bevaras i minst fem år. Tiden ska räknas från det att identitetskontrollen utfördes eller, i de fall en affärsförbindelse har ingåtts, affärsförbindelsen upphörde.

Av 14 § FFFS 2005:5 framgår närmare hur sådana handlingar eller uppgifter som utgjord dokumentation vid identitetskontroll ska bevaras. Av samma paragraf framgår även att handlingarna ska arkiveras på det sätt och i den form som är tillåtet för räkenskapsmaterial.

Av 12 § FFFS 2005:5 följer att åtgärder och beslut vid granskning av ärenden som kan antas utgöra penningtvätt ska dokumenteras.

9.2 Finansinspektionens iakttagelser

Forex penningtvättsinstruktion innehåller regler för dokumentation och arkivering. På Finansinspektionens förfrågan har Forex uppgett att det inte finns någon dokumenterad och arkiverad granskning av bankkunder.

Finansinspektionen har tagit del av de händelserapporter som finns för de postväxeltransaktioner som överstiger 150 000 kronor och kan konstatera att det finns stora brister när det gäller såväl dokumentation av gjorda identitetskontroller och granskningar som arkivering av handlingar.

9.3 Forex har anfört

Arkivering och dokumentation av bankkunder i bankbutik sker löpande i de fall de leder fram till en händelserapport. Forex instämmer i att hanteringen av dokumentation och arkivering har haft brister och har därför omgående vidtagit åtgärder för att säkerställa kvaliteten på dokumentationen samt att dokumentationen rapporteras vidare från bankbutik.

9.4 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen kan konstatera att de skriftliga rutiner som finns rörande dokumentation och arkivering inte följts. Varken funktionsansvarig eller koncernansvarig tycks heller ha kontroll över hur eller om rutinerna efterlevs. Finansinspektionen ser dokumenteringen och arkiveringen som en viktig del av företagets möjlighet att i efterhand kontrollera att gällande regler följs. Dokumentation och arkivering är också viktigt för att myndigheter som hanterar penningtvätsfrågor, såsom till exempel Finansinspektionen, polis och åklagare, i efterhand ska kunna granska bolagets åtgärder och därmed kunna fullgöra sina uppgifter.

Genom att inte dokumentera gjorda identitetskontroller, åtgärder och beslut om granskning har Forex brutit mot de aktuella reglerna i 8 § penningtvättslagen och 12 och 14 §§ FFFS 2005: 5 som föreskriver att dokumentation och arkivering ska ske.

10. Utbildning av anställda

10.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 13 § penningtvättslagen ska ett kreditinstitut ha rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt samt svara för att de anställda får behövlig information och utbildning för ändamålet.

Enligt 16 § FFFS 2005:5 ska varje företag ha ett utbildningsprogram i frågor som rör penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Alla anställda som handlägger kundärenden ska genomgå en sådan utbildning. Utbildningen ska om möjligt anpassas till de anställdas behov, så att en allsidig belysning ges av frågor som rör penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. De anställda ska dessutom löpande informeras om ändringar i regler om penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet och tillämpningen av dessa.

10.2 Finansinspektionens iakttagelser

Enligt penningtvättsinstruktionen är det koncernansvarig och chefen för personalavdelningen som har ansvar för att se till att all personal inom Forex får fortlöpande utbildning i frågor rörande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Penningtvättsinstruktionen innehåller

formellt sett rutiner för utbildning av de anställda. Rutinerna är dock mycket allmänna och det framgår inte av penningtvättsinstruktionen vad utbildningen närmare ska omfatta. Vid presentationen på platsundersökningen den 21 april 2008 redogjorde Forex för den utbildning som de anställda måste genomgå.

Forex har närmare uppgett att alla nyanställda ska genomgå ”The academy” – ett utbildningsprogram som bl.a. tar upp penningtvättsfrågor. Forex har även ett internt s.k. e-learningssystem som de anställda enligt uppgift till Finansinspektionen ska repetera minst en gång per år. Det senare framgår dock inte av penningtvättsinstruktionen eller handboken. Det framgår inte heller någonstans hur eller om Forex kontrollerar att de anställda faktiskt repeterar det interna e-learningssystemet årligen.

10.3 Forex har anfört

Finansinspektionen fokuserar i för hög grad på vad som står i penningtvättsinstruktionen och tar inte hänsyn till den praktiska utformningen. Forex har t.ex. haft en medarbetare med erfarenhet och bakgrund från Finanspolisen som har kunnat konkretisera utbildningen. Som tidigare nämnts sker nu en ändring i handboken så att alla interna regler samlas där. Därmed har styrelsen möjlighet att följa upp utbildningen för att förhindra penningtvätt.

Forex har inte tidigare, varken i handboken eller i penningtvättsinstruktionen, specificerat hur ofta personalen ska genomgå utbildningarna. Det innebär dock inte att Forex saknar kontroll i frågan eller att uppföljning inte sker. Generellt gäller att all personal ska genomgå penningtvättsutbildningen minst en gång per år med godkänt resultat. Uppföljning av detta sker i Forex e-utbildningsplattform. Forex anser inte att penningtvättsutbildningen i sig har några stora brister men är enig med Finansinspektionen i att det förekommit brister i uppföljningen av utbildningen.

10.4 Finansinspektionens bedömning

Med hänsyn till att Forex särskilt inriktat sin verksamhet mot kontanthantering där bankpersonal hela tiden har att ta ställning till om penningtvätt kan misstänkas är detta ett centralt område för styrelsen att följa upp. Finansinspektionen anser att penningtvättsinstruktionen inte ger tillräcklig vägledning för hur verksamheten ska drivas och ger inte heller möjlighet för styrelsen att följa upp att de anställda har erforderlig kunskap på området.

Finansinspektionen kan konstatera att det finns brister i hur Forex säkerställer att de anställda får tillräcklig utbildning i penningtvättsfrågor. Det är viktigt att de anställda utbildas i vilka lagar och regler som gäller på området. Detta särskilt med beaktande av att Forex är en bank som inriktat sig mot kontanthantering, en verksamhet som kan innebära en större exponering för penningtvätt. Det är därför av stor vikt att den anställde som har direktkontakten med kunden har kunskap och är rustad för att rätt bedöma en transaktion. Den anställde måste veta vilka frågor denne ska ställa till kunden vid en granskning av trans-

aktionen och den anställde måste också veta hur kundens svar ska värderas och analyseras. Den anställde ska kunna finna vägledning i de interna rutinerna för hur denne ska agera vid de uppkomna situationerna.

Genom att inte ha tydliga interna regler och rutiner för att säkerställa att all personal genomgår utbildning och att den repeteras med lämpliga intervaller anser Finansinspektionen att Forex inte lever upp till de krav som ställs i såväl 13 § penningtvättslagen som 16 § FFFS 2005:5.

11. Om ärendets handläggning

Finansinspektionen genomförde inom ramen för sin tillsynsverksamhet en platsundersökning hos Forex den 21 april och en den 2 juni 2008, dnr 08-2897. Finansinspektionen hade även ett möte med företrädare för Forex hos Finansinspektionen den 7 maj 2008.

I tillsynsärendet har även förekommit skriftväxling där kompletteringar från Forex har begärts in och där Forex har inkommit med kompletteringar.

Syftet med tillsynsärendet var till en början att undersöka Forex valutaväxlings- och betalningsförmedlingsverksamhet med inriktning mot Forex hantering och åtgärder för att förhindra penningtvätt samt att undersöka om Forex hade tillfredställande intern styrning och kontroll avseende dessa verksamheter. Under ärendets gång utökades undersökningen till att omfatta även Forex bankkonton.

Finansinspektionen har, förutom nämnda platsundersökningar, granskat de skriftliga interna dokument som Forex tagit fram på området. Finansinspektionen har begärt in kompletterande material och uppgifter för att särskilt kunna granska hur väl Forex följer gällande författningar och interna dokument. Finansinspektionen har i detta sammanhang särskilt inriktat sig på Forex hantering av postväxlar och valutaväxling av större belopp samt Forex hantering av bankkunder.

Finansinspektionen har tagit del av Forex samtliga postväxeltransaktioner under perioden 1 januari 2007 till 28 april 2008. Dessa innehöll totalt 21 041 transaktioner från 60 butiker. Av dessa transaktioner begärde Finansinspektionen in underlagen för samtliga postväxeltransaktioner motsvarande 150 000 kronor eller mer. Dessa omfattar totalt 4 540 transaktioner till ett värde av 1 231 miljoner kronor. Finansinspektionen valde att fördjupa granskningen till de åtta banklokaler som stod för de flesta transaktionerna. Dessa bankkontor var: Stockholms-Vasagatan, Örebro, Halmstad, Helsingborg (Knutpunkten 1), Jönköping, Stockholm-Centralen, Göteborg-Centralen samt Linköping. Antal transaktioner från dessa banklokaler motsvarade 1 878 av de totalt 4 540 postväxlarna, vilket utgör 41 procent av det totala antalet postväxlar eller 43 procent av den totala volymen av postväxlarna.

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse. I ärendets slutliga handläggning har, förutom vikarierande generaldirektören Erik Saers, avdelningschefen och chefsjuristen Joakim Schaaf deltagit. Föredragande har varit tf. enhetschefen Martina Jäderlund.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg

Martina Jäderlund
Tf. enhetschef

Cecilia Wolrath
Jurist

Kopia för kännedom till:
Bankgirocentralen, BGC AB
Bolagsverket
Ekobrottsmyndigheten
Finansdepartementet
Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumentverket
Riksbanken
Riksgäldskontoret
SCB
Svenska Bankföreningen
Upplysningscentralen, UC AB
Kredittilsynet, Norge
Finanstilsynet, Danmark
Rahoitustarkastus, Finansinspektionen i Finland
Financial Supervisory Authority, Island